

A KÚRIA mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.III.21.735/2014/5.szám

A Kúria a Keglovics Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Keglovics Andrea ügyvéd) által képviselt felperesnek a dr. Szabó Előd ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt 20.P.52.450/2012. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Törvényszék 73.Pf.631.408/2014/3. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 43. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit - az első- és másodfokú perköltség viseléséről szóló részre is kiterjedően - hatályon kívül helyezi, e körben a Pesti Központi Kerületi Bíróság 20.P.52.450/2012/38. számú ítéletének fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja, és a felperesnek fizetendő nem vagyoni kártérítés összegét 3.903.226 (hárommillió-kilencszázháromezer-kettőszázhuszonhat) forintra, abból 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint után ennek az elsőfokú ítéletben írt kamataira leszállítja, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 140.000 (száznegyvenezer) forint együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala részére külön felhívásra 6.035 (hatezer-harmincöt) forint, míg az alperest, hogy 4.020 (négyezer-húsz) forint állam által előlegezett költséget fizessen meg.

Kötelezi a felperest, hogy külön felhívásra az államnak 1.034.800 (egymillió-harmincnégyezer-nyolcszáz) forint, míg az alperest, hogy 673.200 (hatszázhetvenháromezer-kétszáz) forint együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási illetéket térítsen meg.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a 2010. január 18. napján bekövetkezett közlekedési balesetével kapcsolatos vagyoni és nem vagyoni kárait érvényesítette a balesetet okozó személygépkocsi kötelező felelősségbiztosítójával, az alperessel szemben. A baleset során a 28 éves felperes hasi belső sérüléseket, a lép, a vékony- és vastagbél sérülését és hasi belső vérzést szenvedett el. A felperesen elvégzett műtét során a sérült vékonybél nagy részét eltávolították, mindössze 1 méter hosszúságú bélszakasz maradt az átlagosan 7-10 méter hosszú vékonybélből. A felperes a balesettel összefüggésben 34%-os egészségkárosodást szenvedett el, rendkívüli erő kifejtéssel végzett munkateljesítményének mértéke 15%-os. A felperes lefogyott, fáradékonyabbá vált, fizikuma meggyengült, állóképessége és általános erőnléte csökkent, tápanyag-felszívódási problémája keletkezett, speciális étrendre szorul.

Az alperes a helytállási kötelezettségét nem vitatta, arra hivatkozott, hogy a peren kívül történt kifizetéssel teljesítette a fizetési kötelezettségét.

Az elsőfokú bíróság a felperes részére 7.903.226 forint, ebből 7.500.000 forint után 2010. január 18. napjától járó késedelmi kamat megfizetésére kötelezte az alperest, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az ítéletének indokolásában hivatkozott arra, hogy a felperesnél a baleset miatt kialakult maradandó 34%-os össz-szervezeti egészségkárosodás miatt - amely részben funkcionális, részben esztétikai jellegű - az életvitele elnehezült, elsősorban a hobbi tevékenységgel, sportolással, kerti munkák közül a nehezebb fizikai megterhelésekkel járó munkafázisokkal kapcsolatban. Értékelte, hogy a baleset időpontjában a húszas évei végén járó, párválasztás előtt álló fiatalember volt, így az esztétikai jellegű egészségkárosodásnak különösen nagy jelentősége van. A nem vagyoni kárigény körében értékelte a felperes 15%-os mértékű, rendkívüli munkateljesítménnyel történő munkavégzését. Mindezekre figyelemmel, valamint a maradványállapot véglegessé válásának időszakában fennálló ár- és értékviszonyok figyelembevételével a felperes egészségét, életminőségét ért sérelem kiküszöbölésére 12.000.000 forintban állapította meg a nem vagyoni kártérítés összegét. A peren kívül már kifizetett 4.500.000 forint teljesítésére figyelemmel további 7.500.000 forint megfizetésére kötelezte az alperest, ennek a baleset időpontjától járó késedelmi kamatával. Megállapította, hogy az alperes által már teljesített 4.500.000 forint után a baleset időpontjától a teljesítéséig járó 403.226 forint kamatot is köteles megfizetni. Az élelemfeljavítás többletköltségét az alperes havi 15.000 forintban elismerte és ezt

teljesíti is, a felperes ezt meghaladó, további 15.000 forint járadék megfizetésére irányuló keresetét elutasította bizonyítottság hiányában. A nehéz mezőgazdasági és ház körüli munka címén követelt keresetét is elutasította, mert az volt az álláspontja, hogy csak akkor indokolt kártérítés megállapítása e címen, ha ténylegesen vagyoni kárt eredményez a munka végzésének elnehezülése, így ha fizetett segítséget vesz igénybe, amelyre a perbeli esetben nem került sor. Megállapította ugyanakkor, hogy a mezőgazdasági és ház körüli munka végzésének elnehezülését nem a vagyoni károk körében, hanem, mint a felperes életvitelét hátrányosan befolyásoló körülmény a nem vagyoni károk körében értékelhető. A rendkívüli munkateljesítménnyel végzett munka költsége címén előterjesztett keresetet is elutasította bizonyítatlanság miatt, az ezzel kapcsolatos nehezítettséget azonban a nem vagyoni kártérítés körében értékelte.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta és az alperes marasztalását 2.403.226 forintra, ebből 2.000.000 forint után járó késedelmi kamatra leszállította, egyebekben helybenhagyta. Az alperes fellebbezése csak a nem vagyoni kár címén megítélt összegre terjedt ki, ezért az ítélet egyéb rendelkezései, így a 403.226 forint kamat követelésben marasztaló és a felperes fellebbezése hiányában a járadékokat elutasító rendelkezés első fokon jogerőre emelkedett. Az indokolásban megállapította, hogy a felperes állapota a műtéti ellátást követően stabilizálódott és kialakult, abban érdemi változás 2010 áprilisa óta nem következett be. A szakértői vélemény alapján azonban az is megállapítható, hogy maradandó sérülés alakult ki a felperesnél, ami életvitelbeli elnehezedést eredményez. Jelentőséget tulajdonított annak, hogy a felperes olyan belső sérülést szenvedett el, ami mindennapi életvitelét, étkezési szokásait és a tápanyagbevitelhez, emésztéshez kapcsolódó életfunkciókat teljes mértékben megváltoztatta. A felperes életminősége végérvényesen romlott, ez a mindennapjaira kihat, azt behatárolja. Értékelte, hogy 28 éves fiatalemberrel történt a baleset, de arra is rámutatott, hogy nem vagyoni kár összege tekintetében csak a jelenleg fennálló körülményeket lehet értékelni, az nem vonható a mérlegelés körébe, hogy a jövőben bekövetkezhet további hátrányos változás a balesettel összefüggésben. Utalt arra, hogy a felperes által hivatkozott rendkívüli munkateljesítmény a vagyoni kár, a járadék körében lett volna értékelhető, melyet az elsőfokú bíróság kizárólag azért utasított el, mert a felperes a bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, ahogyan hasonlóan a vagyoni kár körében, a jogalapjában sem bizonyított nehéz mezőgazdasági és ház körüli munkát sem lehet a nem vagyoni kár körében értékelni. Ezeknek a körülményeknek az alapján az alperes által már megfizetett 4.500.000 forint nem vagyoni káron felül további

2.000.000 forint és kamata megítélését látta indokoltnak, ezért a fellebbezett rendelkezést megváltoztatva, az alperest terhelő marasztalást erre az összegre leszállította.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú ítéletnek megfelelő döntés, másodlagosan a keresetnek megfelelő döntés meghozatalát, harmadlagosan pedig a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. A Ptk. 339. § (1) bekezdése és a Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdésének megsértését állította arra hivatkozással, hogy a másodfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítés összege a már megfizetett összeggel együtt sem alkalmas a felperest ért baleset miatti hátrányok kompenzálására, az a sérülés és a maradványállapot figyelembevételével kiemelkedően alacsony. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság által megállapított kártérítési összeg arányos és szükséges. A felperes maradványállapotánál figyelembe kell venni annak kockázatát - amely elsődlegesen abban áll -, hogy az immunrendszerére jelentős hatást gyakorol a tápanyag-felszívódás nehezítettsége, beleértve a gyógyszerek felszívódását is. Ez pedig azt jelenti, hogy egy enyhébb betegség is végzetessé válhat, amennyiben a szervezet nem képes az immunrendszert megfelelő mértékben mozgósítani. A rendkívüli munkateljesítménnyel végzett munkának a nem vagyoni kár meghatározásakor való figyelembevétele azért jogos, mert ennek jogalapja egyértelmű volt, annak 15%-os mértékét az alperes sem vitatta és az elsőfokú bíróság az összegszerűség tekintetében állapította meg csak a bizonyítatlanságot. A felperes munkavégzési nehézségeit tanúvallomások is bizonyították. Hasonlóan a felperesnek a mezőgazdasági és ház körüli munkákkal kapcsolatos nehézségei is bizonyításra kerültek, csak annak összegszerűségét nem fogadta el bizonyítottan az elsőfokú bíróság, ezért helyesen a nem vagyoni kártérítés összegénél vette figyelembe ezt a körülményt. Mindezekre figyelemmel iratellenes a másodfokú bíróság döntése, amikor e körben arra utal, hogy a jogalapjában sem bizonyított ez a jogcím. A másodfokú bíróság megsértette a Pp. 3. § (5) bekezdését, amikor figyelmen kívül hagyta a felperes maradványállapotával kapcsolatban bizonyított nehézségeit - rendkívüli munkateljesítménnyel végzett munka, mezőgazdasági és háztartási munkák elnehezédése - a nem vagyoni kártérítés összegénél.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése és 275. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott része a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem részben, az alábbiak szerint alapos.

A felülvizsgálati kérelem a jogerős ítéletet a nem vagyoni kártérítés összegszerűsége körében támadta. Nem volt támadott a felperes részére 2.000.000 forintban - a peren kívül kifizetett összeggel együtt 6.500.000 forintban - megállapított nem vagyoni kár, miután a felülvizsgálati kérelem az azt meghaladó követelését elutasító részt támadta.

A nem vagyoni kártérítési igény esetén a jogellenesség alapja a személyhez fűződő jogsértés; a felperesnek a baleset során sérült a testi épséghez, egészséghez fűződő joga. A felperes a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 76. §-a sérelmére figyelemmel a Ptk. 84. § (1) bekezdése e) pontja alapján kérhette a Ptk. 355. § (1) bekezdése szerint, a (4) bekezdésében meghatározott mértékű nem vagyoni kárának a megtérítését.

Az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés összegét a másodfokú bíróság jelentős mértékben csökkentette, amikor - a teljesítésekre figyelemmel - a 12.000.000 forintot 6.500.000 forintra szállította le, így a felperes felülvizsgálata a mérlegeléssel megállapított összeget támadta.

A Kúria következetes ítélkezési gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok újbóli értékelésének nincs helye, ezért a Kúria csak azt vizsgálhatta, hogy a jogerős ítéletben a bizonyítékok értékelése jogszabálysértő-e. Így a jogerős ítéletben megállapított nem vagyoni kártérítés mértékét támadó felülvizsgálati kérelem alapján a Kúriának azt kellett vizsgálnia, hogy a bíróság a bizonyítékok, a köztudomású tények mérlegelése alapján az adott helyzetből, az érintett károsult egyéni adottságaiból adódóan bekövetkezett nem vagyoni hátrányokat feltárta-e és olyan mértékű kárpótlást állapított-e meg, amely alkalmas a személyiségi jogsérelem kompenzálására és megfelel a Ptk. 355. § (4) bekezdésében foglaltaknak.

Az adott esetben a másodfokú bíróság is értékelte a felperest ért személyiségi jogsérelem súlyát, következményeit, és e körben annak tulajdonított jelentőséget, hogy a felperest olyan belső sérülés érte fiatal életkorában, ami a mindennapi életét maradandóan elnehezíti, életminősége végérvényesen romlott, amely a mindennapjaira kihat, azt hátrányosan befolyásolja. Utalt azonban arra, hogy a nem vagyoni kár összege tekintetében csak a jelenleg fennálló körülményeket lehet értékelni, és az nem vonható a mérlegelés körébe, hogy a jövőben bekövetkezhet további hátrányos változás. Az elsőfokú bíróságtól eltérően azonban megállapította azt is, hogy a vagyoni kár körében értékelhető nehézségek - rendkívüli munkateljesítmény, a nehéz mezőgazdasági és ház körüli munkák - a nem vagyoni kár körében értékelésre nem kerülhetnek. Minderre figyelemmel látta indokoltnak az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés összegének a leszállítását. A bizonyítékértékelés lehetősége adott volt a másodfokú bíróság

számára is, és az értékelést maga is elvégezve, annak során az elsőfokú bíróságtól eltérő következtetésre jutott. Az adott esetben azonban a másodfokú bíróság által elvégzett mérlegelés eredményét meghatározó indokok csak részben tarthatók, és azokban helytelen következtetés is van, mert tévesen nem vette kellő mértékben figyelembe a felperesnél kialakult maradványállapot jövőbeni káros következményeit, amelyek már a döntéskor előreláthatók. Nem arról van szó, hogy a jövőben bekövetkező hátrányos következményeket kell értékelni, hanem azt kell a fiatal életkorú felperesnél figyelembe venni, hogy a baleset miatt a külseje, életmódja, életvitele olyan mértékben változott meg hátrányosan és visszafordíthatatlanul, amely nagymértékben korlátozza a jövőbeli életét. E körben azoknak a súlyos hátrányoknak van jelentőségük, amelyek a felperes egészségkárosodását jelentik. A baleset miatt elvégzett nagymértékű béleltávolítás alapvetően megváltoztatta az anyagcseréjét, az étkezésére oda kell figyelnie, speciális étkezést kell biztosítani a maga részére, állandó hasmenéssel küzd, emésztési panaszai vannak. Ezek a hátrányok a baleset óta eltelt években nem javultak, a baleset következtében kialakult súlyos állapota végleges és ezek határozzák meg a felperes baleset miatt beszűkült és megváltozott életét a jövőben is, amelyek fokozott kockázatot, kitettséget jelentenek a jövőbeli életében.

Azt helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy indokolatlanul vette figyelembe az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés összegénél a vagyoni kárra tartozó, egyébként elutasított igényeket, így a rendkívüli munkateljesítménnyel végzett munkát és a nehéz mezőgazdasági és ház körüli munkavégzést. Az adott esetben annak volt jelentősége, hogy a felperesnek ezeket a követeléseit bizonyítottság hiányában utasította el a bíróság, ezért az ezzel kapcsolatos tények a nem vagyoni kártérítésnél sem értékelhetők, ezért tévesen hivatkozik a felperes arra, hogy e körben a jogalap megállapítható, és csak azösszegezés volt az elutasított.

A felperesnél feltárt hátrányokat a mérték megállapításánál kell értékelni, ennek elmaradása sérti a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti eljárási és a nem vagyoni kártérítésre és annak mértékére alapot adó anyagi jogi szabályokat, ezért a Kúria a jogerős ítélet ezzel kapcsolatos felülvizsgálattal támadott rendelkezését a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú ítéletet e körben megváltoztatta és az alperest további 3.500.000 forint nem vagyoni kártérítés - a peren kívül kifizetett 4.500.000 forinttal együtt 8.000.000 forint - és késedelmi kamatai megfizetésére kötelezte. A személyi sérelem súlyát, következményeit, a károsodáskor fennállt ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat összehasonlításra alkalmas, más ügyekben hozott döntéseit értékelve állapította meg, hogy ez az összeg áll arányban a károsultat ért nem vagyoni hátránnyal. A felülvizsgálat nem érintette a peren kívül megfizetett összegek után járó késedelmi kamatfizetési kötelezettséget, ezért a nem vagyoni

kártérítésen felül a további 403.226 forintot meg kell fizetnie az alperesnek.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében nem kérte a felülvizsgálati kérelmének tárgyaláson történő elbírálását, utóbb, a felülvizsgálati kérelem benyújtására megszabott határidőn túl benyújtott erre irányuló kérelme már nem volt figyelembe vehető.

A kifejtettekre tekintettel a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott része a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okok egy részében alapos volt, ezért azt a Kúria a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

Az elsőfokú, a fellebbezési és a felülvizsgálati eljárásban felmerült perköltségekről szóló rendelkezés a Pp. 271. §-a alapján alkalmazott Pp. 81. §-ának (1) bekezdésén, míg a kereseti, a fellebbezési és a felülvizsgálati illeték viseléséről szóló rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2014. december 15.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Almásy Mária s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

kúriai tisztviselő
HM